

СТАТТІ З ПЕРІОДИЧНИХ ВИДАНЬ
із фондів ОУНБ ім. Д.І. Чижевського
(у вигляді списку)

1. Білоус В. Наш земляк товариш Гітлер / В. Білоус // Наше місто. - 2016. - 31 березня. - С. 4.

У 1924 році уповноваженим Єлисаветградського окружного відділення ДПУ був "товариш Гітлер". Саме його підписи зустрічаються у процесуальних документах справи № 9965-п на Муравського Іллю Мойсейовича, заведеної 02.09.1924.

2. Білошапка, Василь. «Свідомий українець» Андрій Хомутовський будив «селян від віковічного сну» / Василь Білошапка // Народне слово. - 2019. - 13 червня. - С. 9 : фото.

Біографічна стаття про Андрія Хомутовського, який був членом Української партії соціалістів-революціонерів та був обраний до Установчих зборів, а в кінці 20-х років репресований та висланий як «куркуль».

3. Бондар В. Повстанець на ймення Орел / В. Бондар // Кіровоградська правда. - 2009. - 19 травня. - С. 4.

Матеріал підготовлено на основі архівно-слідчої справи, що зберігається у Державному архіві Кіровоградської області про реабілітованого у 1989 році нашого земляка-повстанця.

4. Босько В. І складали списки чорні / В. Босько // Народне слово. - 1994. - 16 серпня.

Представники інтелігенції та дворян Єлисаветградщини, які попали у чорні списки "неблагонадійних" у 20-х роках ХХ століття.

5. Босько В. Український Рафаель... із спецколонії для дітей ворогів народу на Кіровоградщині / В. Босько // Освітнянське слово. - 2006. - Червень. - С. 8.

Стаття-персоналія про художника Багаутдінова Рафаеля Махмутовича, татарина (з Казані) за національність, який потрапив до нашого міста у зв'язку з репресіями. Повідомляється також про злочини комуністичного режиму, зокрема, про Єлисаветградський концтабір 1920-1922 років, спецколонію для дітей ворогів народу у нашому місті в 30-ті роки.

6. Босько Володимир. Радянський концентраційний табір в Єлисаветграді (1920-1921) / Володимир Босько // Хроніки Задзеркалля. - 2017. - № 4. - С. 31-39 : фото.

Розповідь про радянський концентраційний табір, який діяв у Єлисаветграді на початку 20-х років ХХ ст. та про справи і долі ув'язнених, які до нього потрапляли.

7. Було у батьків 6 дітей, троє з них згнили в сибірських болотах разом із 15-ма онуками : Фото // Там, де Ятрань. - 2008. - Травень, №1. спецвипуск. - С. 4.

Коментар до фото розповідає історію селянського родоводу, знищеного в 20-30-ті роки ХХ століття.

8. Володимир Тарновський: Трагічна доля «батька» радянського червінця // Вільне слово. - 2016. - 6 липня. - С. 4.

Про життя, діяльність та подальшу долю, уникнення репресій (мав дворянське походження, офіцерський чин у царській армії, мільйонний спадок, який влада відібрала) та значення особистості В. Тарновського.

9. Гуменюк А. Священномученик із Нечаївки / А. Гуменюк // Степовий край. - 2011. - 2 липня. - С. 2.

Статтю-персоналію доповнює рідкісна світлина, на якій о. Никон разом із учнями Нечаївської церковно-парафіяльної школи.

10. Даценко В. Загадка справи № 291: За матеріалами архівів ВУЧК-ГПУ-НКВД-КДБ / В. Даценко // Народне слово. - 2009. - 13 січня. - С. 3.

Інформація з архівних матеріалів стосовно справи № 291 про контрреволюційну білогвардійську організацію, що ставила за мету повалення радянської влади на території Кіровоградщини.

11. Кир'ян, Надія. Вірили у вічні цінності / Надія Кир'ян // Слово «Просвіти». - 2014. - № 44 (6-12 листопада). - С. 6 : фото.

У Центрально-Українському видавництві вийшла книга Світлани Орел про репресованих просвітян краю. Книга базується на документальній основі. Названі імена та географічні назви можуть бути використані як початок подальших досліджень та враховані при написанні історії окремих населених пунктів та регіонів.

12. Комісаренко, Олена. Реабілітовані історією / Олена Комісаренко // Новоукраїнські новини. - 2021. - 15 травня. - С. 1-2 : фото.

У книзі місцевого краєзнавця Анатолія Ковирьова "Повернуті імена" (хрестоматія-реквієм) зібрано інформацію про земляків, які зазнали репресій в 20-40-х роках ХХ століття.

13. Левицька, Людмила. За колючим дротом / Людмила Левицька // Слово і час. - 2021. - 12 березня. - С. 2 : фото.

Розповіді про репресованих, а через кілька десятиліть – реабілітованих, жителів Великих Троянів та Богданового Ульянівського (нині - Голованівського) району.

14. Левицька, Людмила. Літа, вирвані з життя / Людмила Левицька // Слово і час. - 2021. - 8 жовтня. - С. 2 : фото.

Стаття продовження розповідей про репресованих у 20-30 роки минулого століття, а потім реабілітованих жителів Благовіщенської територіальної громади.

15. Левицька, Людмила. Не повторити помилок / Людмила Левицька // Слово і час. - 2021. - 5 листопада. - С. 2 : фото.

Стаття про репресованих в 20-30-х роках Великого терору мешканців Ульяновського району.

16. Левицька, Людмила. "Чорний ворон" приїхав вночі / Людмила Левицька // Слово і час. - 2021. - 28 травня. - С. 2 : фото.

Стаття про репресії земляків із розповіді Сергія Колесникова про Кам'яний Брід.

17. Матівос Ю. Нескорені верблюжці / Ю. Матівос // Кіровоградська правда. - 2011. - 9 вересня. - С. 9 : фото.

Публікація про роки національно-визвольних змагань на Кіровоградщині, підпільну молодіжну організацію "Вільна Україна", що діяла у Верблюжці Зінов'євського округу, та її членів, які вели організовану боротьбу проти радянської влади.

18. Матівос Ю. Ніхто не хотів померати, або репресований Єлисавет-Зінов'євськ-Кірове-Кіровоград / Ю. Матівос // Наше місто. - 2015. - 15 січня. - С. 4 : фото.

Вийшла друком книга Ф. Шепеля "Ніхто не хотів померати, або репресований Єлисавет-Зінов'євськ-Кіров-Кіровоград", яка розкриває свавілля кривавого ленінсько-сталінського режиму.

19. Момот, Пилип. Виробничі кадри з Соловків, або Сповідь раціоналізатора з репресованих / Пилип Момот // Народне слово. - 2017. - 24 серпня. - С. 5 : фото

Літопис життя нашого земляка Пилипа Момота, який дитинство провів на Соловках, родину якого розкуркулили наприкінці 20-х років ХХ ст.

20. Орел, Світлана. Силою любові й людяності / Світлана Орел // Дзеркало тижня. - 2013. - 14-20 грудня: № 47. - С. 15.

Розповідь про подружжя, яке зазнало репресій, про родовід Соломків.

21. Пасічник, Лариса. Дружина ворога народу... / Лариса Пасічник // Народне слово. - 2015. - 5 лютого. - С. 13 : фото.

Архівні матеріали свідчать про епоху безжальних репресій проти людяності, незаконні арешти та ув'язнення, розстріли та катування у таборах ГУЛАГу невинних жінок.

22. Поліщук, Володимир. Як змінювали ставлення до репресій : Про інсценовані суди на початку існування радянської влади / Володимир Поліщук // День. - 2020. - № 137-138 (24-25 липня). - С. 13.

Висвітлюються події громадянської війни та репресії проти незгодних з режимом більшовиків. Йдеться також про роботу пропагандистської машини через так звані показові суди, інсценізації за участі присутніх. Наводяться приклади з єлисаветградських газет 20-х років.

23. Романюк, Лариса. Світлана Орел: Людей розстрілювали за те, що вони були членами "Просвіти" / Лариса Романюк // 3 перших уст. - 2014. - 6 листопада. - С. 2 : фото. кол.

Про нове видання "Розстріляна "Просвіта" Світлани Орел, яке описує репресії над членами "Просвіти".

24. Рябошапка, Олександр. Короткі трагічні біографії / Олександр Рябошапка // Сільське життя. - 2018. - 28 вересня. - С. 4 : фото.

Інформація про земляків Письменного Я.В., Слюсаренка М.З., репресованих у 20-30-х роках ХХ століття.

25. Сердюк, Владислав. Доля професора / Владислав Сердюк // Народне слово. - 2020. - 2 липня. - С. 9 : фото.

Стаття-персоналія.

26. Соколюк, Ілля. Не бачив місця фальші... / Ілля Соколюк // Народне слово. - 2020. - 26 березня. - С. 9.

У своїй літературній розвідці "Жертва терору" Василь Дерезовський розповідає про літератора-земляка Василя Миколюка. У публікації подано лише коротку інформацію про цю працю. Публікацію Василя Дерезовського можна знайти у місцевій газеті: Гайворонські вісті. - 2004. - 6 березня. - С. 5.

27. "Темне" минуле дворянина Бурдзинкевича // Провінція. - 2005. - 18 березня. - С. 3-4.

Репресії 17-20-х років ХХ століття.

28. Читальник Н. Єлисаветградський варіант "Меча и орала" / Н. Читальник // Народне слово. - 1996. - 8 серпня. - С. 4 ; Народне слово. - 1996. - 13 серпня. - С. 4

Розповідь про справу обвинувачення 24 людей у причетності до підпільної організації "Комитет по борьбе с большевизмом", яку розслідували в Єлисаветграді в 1921 році.

29. Шепель, Федір. Болгарська "контрреволюція" на Кіровоградщині / Федір Шепель // Первая городская газета. - 2018. - 3 мая. - С. 6

Фабриковані радянськими каральними органами групові кримінальні справи носили національне забарвлення. Так на Вільшанщині замість шпигунів

і кримінальних злочинців репресували переважно болгар-хліборобів. Частині з них закидали участь у так званій громадянській війні на боці "класового ворога" або неналежне ставлення до колгоспного будівництва. Щоб уявити масштаби безпідставних репресій у Вільшанському районі, автор статті пропонує заглянути читачу до першої книги багатотомника "Реабілітовані історією. Кіровоградська область". В "Списку реабілітованих жертв тоталітарного режиму" поряд з українцями й десятки болгар, котрим повернуто добрі імена.

30. Шепель Ф. "В контрреволюційній агітації винним себе не визнавав..." / Ф. Шепель // Наддніпрянська правда. - 1994. - 22 січня. - С. 2

Про справу Олександра Решетилова, директора школи с. Велика Скельова, яка зберігається в архіві управління СБУ Кіровоградської області.

31. Шепель Ф. Репресовані як члени "Просвіти" та УАПЦ / Ф. Шепель // Гайворонський кур'єр. - 2011. - 26 листопада. - С. 2.

Автор на прикладі однієї кримінальної справи стосовно трьох мешканців Гайворона, реабілітованих у 1995 році, показує систему діяльності радянських каральних органів двадцятих-тридцятих років минулого століття.

32. Шепель Ф. Репресовані як члени "Просвіти" та УАПЦ / Ф. Шепель // Народне слово. - 2008. - 25 березня. - С. 2.

На прикладі однієї кримінальної справи стосовно трьох мешканців Гайворона, реабілітованих у 1995 році, автор показує систему діяльності радянських каральних органів 20-30-х років ХХ століття.

33. Шепель, Федір. "Розстріляна "Просвіта" : Українці - читайте! / Федір Шепель // День. - 2014. - № 214-215 (14-15 листопада). - С. 12 : фото.

Книга Світлани Орел з однойменною назвою, як ніколи, на часі. Уроки історії необхідно засвоювати, аби не допустити нових трагедій - така головна думка автора статті. Анотоване видання не претендує на повне висвітлення подій, але може стати початком низки краєзнавчих розвідок, оскільки називає десятки імен репресованих просвітян та місцевих топонімів. Книга укладена на основі особистісних вражень від документів радянських каральних органів.

34. Шепель, Федір. "Розстріляна "Просвіта" / Федір Шепель // Народне слово. - 2014. - № 40 (12-18 вересня). - С. 9.

Відгук на книгу С. Орел з однойменною назвою. Головна цінність видання, на думку автора статті, полягає у тому, що воно побудоване виключно на особистих враженнях від тих документів радянських каральних органів, з якими довелось ознайомитись Світлані Орел під час підготовки до друку п'ятитомного видання "Реабілітовані історією" по Кіровоградській області.

35. Якункіна Ю. Дорогою у вічність... / Ю. Якункіна // Народне слово. - 2011. - 8 вересня. - С. 7 : фото.

Інформація із архівних матеріалів стосовно тривалої радянської ідеологічної кампанії проти православної церкви, знищення духівництва на теренах України, і Кіровоградщини зокрема.

Web-ресурси. YouTube

(підбірка з переходом на тематичні видання,
статті, повідомлення та заходи)

1. Білошапка Василь. "Свідомий українець" Андрій Хомутовський будив "селян від віковічного сну" [Електронний ресурс] // Народне слово: [сайт]. – Електрон. текст. дані. – Режим доступу: <https://n-slovo.com.ua/2019/06/14/%D1%81%D0%B2%D1%96%D0%B4%D0%BE%D0%BC%D0%B8%D0%B9-%D1%83%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D0%B5%D1%86%D1%8C-%D0%B0%D0%BD%D0%B4%D1%80%D1%96%D0%B9-%D1%85%D0%BE%D0%BC%D1%83%D1%82%D0%BE%D0%B2/>. – Назва з екрана. – Дата звернення: 12.06.2023.
2. Доценко Василь. Вихід. Дума про голод. [Електронний ресурс] // Цифрова бібліотека / Обласна універсальна наукова бібліотека ім. Д. І. Чижевського: [сайт]. – Електрон. текст. дані. – Режим доступу: <https://library.kr.ua/elib/docenko/> – Назва з екрана. – Дата звернення: 12.06.2023.
3. Елисаветградская трагедия, или Был ли врагом советской власти врач Добровольский? [Електронний ресурс] // Украина-Центр. : [сайт]. – Електрон. текст. дані. – Режим доступу : <http://old.uc.kr.ua/fresh6959/> – Назва з екрана. – Дата звернення: 12.06.2023.
4. Кіровоградська область. Книга 1. "Реабілітовані історією". [Електронний ресурс] // Електронна бібліотека / Читиво: [сайт]. – Електрон. текст. дані. – Режим доступу : https://chtyvo.org.ua/authors/Reabilitovani_istoriiei/Kirovohradska_oblast_Knyha_1/ – Назва з екрана. – Дата звернення: 12.06.2023.
5. Круглий стіл "Політичні репресії радянської влади на теренах Центральної України" // YouTube. – Електрон. відеодан. – Режим доступу: <https://www.youtube.com/watch?v=VqqHOvEjFLo&t=541s> – Назва з екрана. – Дата звернення: 12.06.2023.
6. Петренко Іван. Колгоспне кріпацтво. [Електронний ресурс] // Історична книга / Видавництво "Ярославів Вал": [сайт]. – Електрон. текст. дані. – Режим доступу : <https://yar-val.com.ua/ivan-petrenko-kolgospne-kripatstvo/> – Назва з екрана. – Дата звернення: 12.06.2023.

7. Петренко І.Д. Відібране життя. (Розкуркулення на Кіровоградщині). [Електронний ресурс] // Цифрова бібліотека / Обласна універсальна наукова бібліотека ім. Д. І. Чижевського: [сайт]. – Електрон. текст. дані. – Режим доступу : https://library.kr.ua/wp-content/elib/petrenko/vidibrabe_zhyttya-PetrenkoI_.pdf – Назва з екрана. – Дата звернення: 12.06.2023.
8. Петренко І.Д. Розкуркулення на Олександрівщині (Кіровоградська область). [Електронний ресурс] // Цифрова бібліотека / Обласна універсальна наукова бібліотека ім. Д. І. Чижевського: [сайт]. – Електрон. текст. дані. – Режим доступу : https://library.kr.ua/wp-content/elib/petrenko/Rozkurkul_na_Oleks-PetrenkoI_.pdf – Назва з екрана. – Дата звернення: 12.06.2023.
9. Петренко І.Д. Розкуркулення та інші суспільно-політичні процеси на Олександрівщині в 30-х роках ХХ ст. Документи свідчать. [Електронний ресурс] // Цифрова бібліотека / Обласна універсальна наукова бібліотека ім. Д. І. Чижевського: [сайт]. – Електрон. текст. дані. – Режим доступу : https://library.kr.ua/wp-content/elib/petrenko/rozkurkulennya_p2.pdf – Назва з екрана. – Дата звернення: 12.06.2023.
10. Політичні репресії радянської доби в Україні. Науково-допоміжний бібліографічний показник [Вип. 2]. [Електронний ресурс] // Одеський Національний університет ім. І.І. Мечникова: [сайт]. – Електрон. текст. дані. – Режим доступу : https://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/science/totalitarizm/polit_repr_rad_doby.pdf – Назва з екрана. – Дата звернення: 12.06.2023.
11. Політичні репресії радянської доби в Україні: Науково-допоміжний бібліографічний показник [Електронний ресурс] // Електронна бібліотека / Читиво: [сайт]. – Електрон. текст. дані. – Режим доступу: https://shron1.chtyvo.org.ua/Prylipko_T/Politychni_represii_radianskoj_dobu_v_Ukraini_Naukovo-dopomizhnyi_bibliohrafichnyi_pokazhchyk.pdf?PHPSESSID=bap9kpbr936icbhmd111gfj5d7 – Назва з екрана. – Дата звернення: 12.06.2023.
12. Поліщук Володимир. На Колиму відправили усю третю зміну [Електронний ресурс] // Цифрова бібліотека / Обласна універсальна наукова бібліотека ім. Д. І. Чижевського: [сайт]. – Електрон. текст. дані. – Режим доступу : <https://library.kr.ua/wp-content/elib/polishuk/nakolymu.pdf> – Назва з екрана. – Дата звернення: 12.06.2023.
13. Реабілітовані історією. Кіровоградська область. Кн.1-5. [Електронний ресурс] // Головна редакційна колегія науково-документальної серії книг "Реабілітовані історією": [сайт]. – Електрон. текст. дані. – Режим

доступу : <http://www.reabit.org.ua/books/kr/> – Назва з екрана. – Дата звернення: 12.06.2023.

14. Сердюк Владислав. Доля професора. [Електронний ресурс] // Народне слово: [сайт]. – Електрон. текст. дані. – Режим доступу : <https://n-slovo.com.ua/2020/07/02/%D0%B4%D0%BE%D0%BB%D1%8F-%D0%BF%D1%80%D0%BE%D1%84%D0%B5%D1%81%D0%BE%D1%80%D0%B0/> – Назва з екрана. – Дата звернення: 12.06.2023.

15. Сергій Мілютін. Незгодні з планами хлібозаготівлі: супротив під час Голодомору на Кіровоградщині // YouTube. – Електрон. відеодан. – Режим доступу : <https://www.youtube.com/watch?v=nvS-4GDD5W0&t=157s> – Назва з екрана. – Дата звернення: 12.06.2023.

16. У Кропивницькому вшанували пам'ять жертв політичних репресій. [Електронний ресурс] // Суспільне новини : [сайт]. – Електрон. текст. дані. – Режим доступу : <https://suspilne.media/482692-u-kropivnickomu-vsenuvali-pamatzertv-politicnih-represij-4/> – Назва з екрана. – Дата звернення: 12.06.2023.

17. Штогрін Ірина. Терор проти селянства під час сталінського "розкуркулення": кіровоградські хроніки. [Електронний ресурс] // Радіо свобода: [сайт]. – Електрон. текст. дані. – Режим доступу : <https://www.radiosvoboda.org/a/stalin-terror-rozkurkulennya-kirovogradshchyna/30456264.html> – Назва з екрана. – Дата звернення: 12.06.2023.